

ATOMEN 2021

FOLKUNIVERSITETETS ANVISNINGAR OCH RIKTLINJER FÖR
STATSBIDRAGSBERÄTTIGAT FOLKBILDNINGSPÅRBEJDE

Lärande är grunden i all verksamhet

Innehåll

Statens mål och fyra syften	3
Bidragsgivare, Folkbildningsrådet och Studieförbunden	4
Folkuniversitetets idé, pedagogik och verksamhet	4
Folkuniversitetets etiska förhållningssätt	6
Ansvarsnivåer inom Folkuniversitetet	6
Anordnarskap	7
Folkbildningsrådets villkor	7
Förändring av dispenser för distans 2021	7
Studieförbundsgemensamma överenskommelser	8
Folkuniversitetets anvisningar gällande anordnarskap	8
Redovisa anordnarskapet i dokumenterad form	8
Öppet kursutbud och Studieservice	9
Samarbetspartner inom studieservice	9
Anvisning för ersättningar inom Studieservice	10
Kostnadslag vi kan ersätta för	10
Mervärde istället för ekonomisk ersättning	10
Studiecirkel, villkor	10
Studiecirkel på distans, villkor	11
Annan folkbildningsverksamhet, villkor	11
Grundläggande cirkelledarutbildning	12
Fysiska träffar	12
Planmässiga studier	13
Inom Studieservice	13
Inom Öppet kursutbud	13
Studiematerial	13
Kopiering av studiematerial	14
Kulturprogram, villkor	14
Kulturprogram, studieförbundsgemensamma riktlinjer	15
STIM-rapportering i samband med kulturprogram	15
Avgränsningar	15
Rapportering för statsbidrag och statistik	16
Datum för STUV-körningar	17
Juridiska underlag för statsbidrag	17
Rapportering och redovisning av tillgänglighetsbidrag	17
Rapportering av deltagare	18
Undantag vid uppläggning av deltagare i Sluggo	18
Beskrivning av Sluggos undantagsval och hur de beräknas	19
Anvisning för Sluggos undantagsval	19
Uppföljning, utvärdering, internkontroll och kvalitet	19
Särskild internkontroll	20
Ordinarie kontroll	20
Rimlighetskontroll	20
Ökat fokus på kvalitetsledning	20
Nyheter i Atomen 2021	21
Folkbildningsrådets villkor	21
Studieförbundsgemensamma överenskommelser	21
Regelbunden kontakt med alla ledare	21
Rekrytering av deltagare	21
Avgränsning 480 studietimmar	21
Start- och slutdatum ska anges korrekt i Sluggo	21
Distans kräver samtidig närvaro 2021	21
Förteckning över bilagor	21

Atomen 2021 beskriver inledningsvis hur folkbildningsverksamheten styrs och finansieras på en mer övergripande nivå. Den redogör därefter för våra intentioner och det regelverk som ska följas inom Folkuniversitetet. Atomen 2021 belyser slutligen även hur rapportering, uppföljning och kvalitetssäkring ska göras.

Statens mål och fyra syften

I regeringens proposition 2013/14:172 "Allas kunskap - allas bildning" formulerades för första gången ett särskilt mål för folkbildningspolitiken. "Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället."

Statens fyra syften som är grundläggande skäl för statens stöd, framgår av Förordning 2015:218 om statsbidrag till folkbildningen.

Demokratisyftet

att stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.

Påverkans- och mångfaldssyftet

att bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.

Utbildnings- och bildningssyftet

att bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.

Kultursyftet

att bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Utgångspunkter för statens stöd till folkbildningen

Folkbildningsverksamheten kännetecknas av att den är fri och frivillig. Verksamheten ska utgå ifrån deltagarnas behov och erfarenheter. Folkbildningens pedagogik bygger på att deltagarna ges stort inflytande över uppläggning och innehåll i den aktivitet de deltar i. Studiecirkelverksamhet med gemensamma planmässigt bedrivna studier ska utgöra basen för verksamheten.

Den samlade folkbildningen ska vara riksomfattande och finnas i alla kommuner. Studieförbundets särart och profil ska genomsyra verksamheten.

"Allas kunskap - Allas bildning"

I regeringens folkbildningsproposition från 2013, "Allas kunskap - Allas bildning", sägs bland annat om folkbildningen att:

- den ska vara tillgänglig för alla
- den sker tillsammans med andra
- kunskap och bildning stärker människan

- den bidrar till individens personliga utveckling
- den har ett demokratiskt värde

Studieförbundens roll som kulturbärare beskrivs. De ska agera som lokala och regionala arenor där deltagarna inte bara konsumerar kultur utan också skapar kultur.

Genom folkbildning stärks individerna i partnerskapet mellan ideell, offentlig och privat sektor. Folkbildningen genomförs på många håll ett gediget mångfaldsarbete. Statistiken visar dock att en större bredd när det gäller deltagare skulle kunna nås.

"Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras. Principerna om demokrati och mänskliga rättigheter, såsom de fastslagits i våra grundlagar, utgör samhällets grundläggande värdegrund.

Utifrån dessa principer kan ett socialt samhälle skapas i vilket individerna kan enas om och acceptera fattade beslut samt ta ansvar för det gemensamma samhällets utveckling. Folkbildningen har en viktig roll i denna utveckling"¹

Så ska vi uppfylla statens fyra syften

I Statsbidrag 2021, Villkor och fördelning, se bilaga 1, som Folkbildningsrådet har fastställt tydliggörs under rubriken "Verksamhetens inriktning" de områden som betonas i det folkbildningspolitiska målet och statens syfte med stödet till folkbildningen.

Studieförbunden ska arbeta aktivt för att

- verksamheten ska ha den inriktning som anges i statens syfte
- erbjuda verksamhet i hela landet
- nå nya deltagare (ska tolkas som att de ej deltagit de tre senaste åren)
- nå deltagare som är korttidsutbildade, utrikes födda, funktionsnedsatta
- integrera jämställdhetsperspektivet i folkbildningsverksamheten
- motverka alla former av diskriminering
- erbjuda en verksamhet som är tillgänglig för alla, oavsett behov av särskilt stöd i studiesituationen

Att arbeta aktivt för enligt ovan innebär att det

¹ Citerat ur proposition 2013/14:172

ska finnas en beslutad plan som beskriver en styrkedja, med mål, åtgärder för att nå målen, förväntade resultat och planerad uppföljning. Se bilaga 1, Fbr Villkor, 4.2 Verksamhetens inriktning not 11.

Nationella Folkbildningsgruppen har i uppdrag att arbeta fram förslag till Rektors AU för de övergripande planer som beskriver styrkedjan i respektive del.

Bidragsgivare, Folkbildningsrådet och Studieförbunden

Statsbidrag

Staten bidrar årligen med cirka 1,8 miljarder till de tio studieförbunden. Staten bidrar i motsvarande omfattning till landets folkhögskolor som är en del av folkbildningen. Folkuniversitetet tilldelades ca 110 miljoner kr i statsbidrag till folkbildningen under 2020.

Kommunbidrag

Kommunbidragen är ett stöd till studieförbundens verksamhet i kommunen.

Kommunernas bidrag till studieförbunden fortsätter minska och alltfler kommuner tar helt bort bidraget till folkbildningen. Det sammanlagda kommunala bidraget uppgick under 2019 till 325 miljoner kr.

Folkbildningens former kan ibland komma i konflikt med en önskan från kommunen om att studieförbunden ska svara för en viss verksamhet. Vi kan då behöva påminna om folkbildningens kännetecken och om skillnaden mellan en fri och frivillig folkbildningsverksamhet och verksamhet som sker på uppdrag av en kommun.

Landstings- och regionbidrag

Landstingens/regionernas stöd till studieförbunden syftar till att stödja en regional verksamhet. Det innebär ofta att verksamheten ska omfatta ett visst antal kommuner. Stödet kan t.ex. avse att täcka kostnader för utbildning av ledare, organisationer, funktionärer och förtroendevalda och verksamhet som kulturprogram, kulturgruppverksamhet och amatörstöd. Landstingens och regionernas bidrag till studieförbunden uppgick 2019 till 296 miljoner kr.

Folkbildningsrådet

Folkbildningsrådet, Fbr, fattar beslut om, och fördelar statsbidraget till, studieförbund och folkhögskolor. De fastställer villkor, kriterier och modell för fördelning av statsbidraget. Fbr har också ansvar för uppföljningen av stats-

bidraget och att utvärdera om statens fyra syften med bidraget till folkbildningen uppfylls.

Studieförbunden i samverkan

Studieförbunden i samverkan, i dagligt tal Studieförbunden, är de tio studieförbundens bransch- och intresseorganisation. Studieförbundens Etikgrupp arbetar bland annat med gemensamma överenskommelser. Respektive förbundsstyrelse beslutar om införande av sådana i verksamheten.

De tio studieförbunden

ABF, Bilda, Folkuniversitetet, Ibn Rushd, Kulturens bildningsverksamhet, Medborgarskolan, NBV, Sensus, Studieförbundet, Vuxenskolan.

Folkuniversitetets idé, pedagogik och verksamhet

Folkuniversitetets idé är att kunskap och skapande ger människor förutsättningar för ett rikare liv. Vårt omfattande kursutbud vänder sig till en bred allmänhet. Vi utgår från ett vetenskapligt förhållningssätt och belyser ämnena så allsidigt som möjligt.

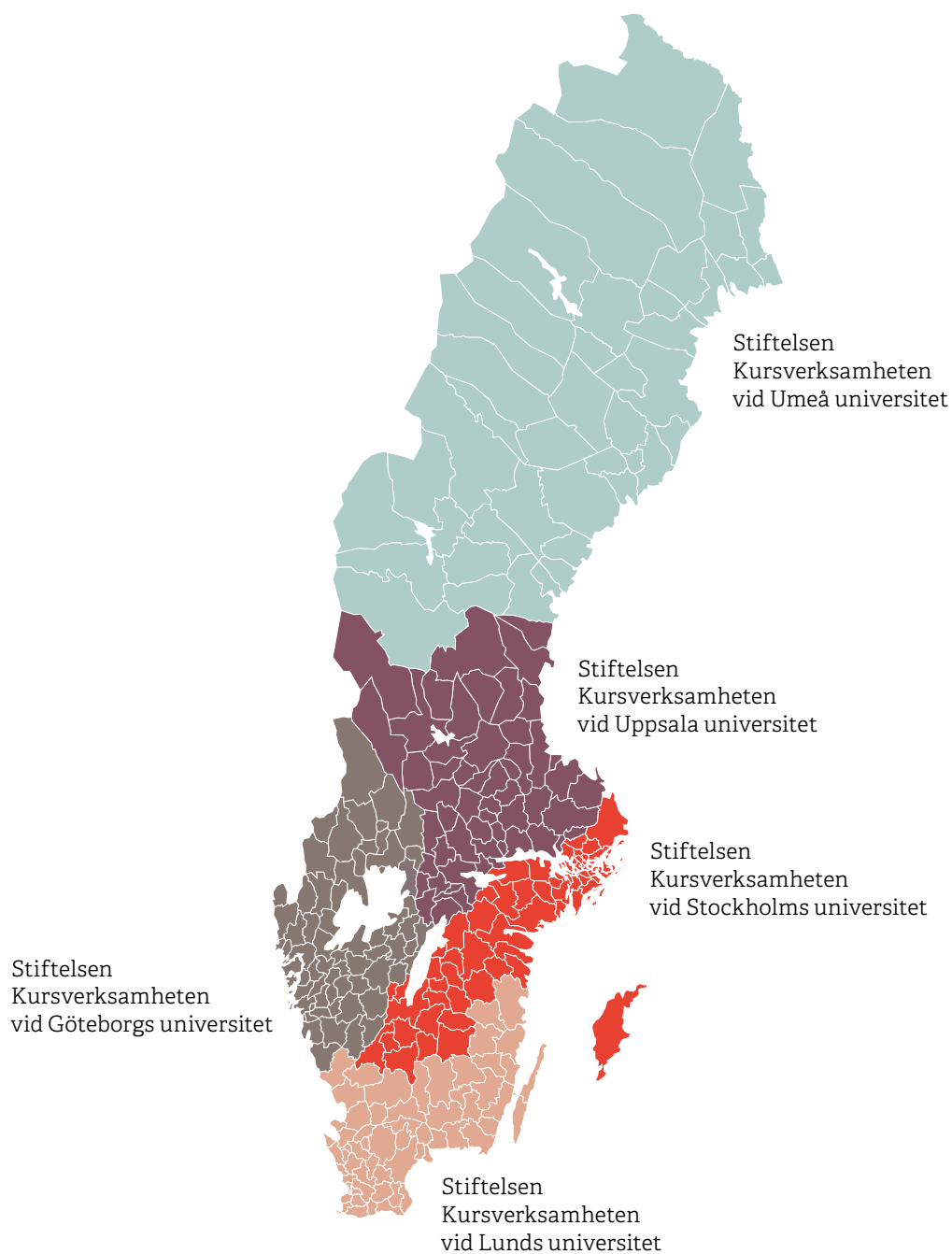
Folkuniversitetet tillkom på initiativ av studenter och lärare vid universitetet. Idag består Folkuniversitetet av fem fristående stiftelser med säte i Lund, Göteborg, Stockholm, Uppsala och Umeå vilka bedriver verksamhet i stort sett i hela landet.

Huvudmän för stiftelserna är universitetet och studentkårerna på respektive ort samt Folkuniversitetets förening. Vi är fristående från politiska, religiösa, kommersiella och fackliga intressen. Vi behöver därför inte ta hänsyn till särintressen när vi utvecklar kurser, föreläsningar och seminarier.

Folkbildningstanken, som är alla människors livslånga rätt att fritt söka efter kunskap, genomsyrar vår pedagogik, organisation och våra värderingar. Vi hävdar att kunskap inte bara ger färdigheter och ökad förståelse av världen, utan också skapar förutsättningar för engagemang, delaktighet och tolerans. Vi stöder och uppmuntrar allas fria sökande efter kunskap och bildning under hela livet.

Ta vara på mångfaldens möjligheter

Varje deltagare bär med sig erfarenheter och kunskaper som kan vara av värde för de andra. Samtalet och utbytet deltagarna emellan blir därmed en del av bildningsprocessen.

Fem stiftelser och ett förbundskansli

I korthet

Folkuniversitetet tillkom på initiativ av studenter och lärare vid universitetet. Idag består Folkuniversitetet av fem stiftelser med säte i Stockholm, Uppsala, Göteborg, Lund och Umeå. Folkuniversitetet har verksamhet i hela landet. Förbundskansliet finns i Stockholm.

Vår bredd är vår styrka

Folkuniversitetet arbetar med många olika utbildningsformer och är verksamma i stora delar av utbildningssystemet. Vår strävan är att vid var tidpunkt fylla människors och samhällets behov av bildning och utbildning.

Vi måste samtidigt vara noga med att uppmärksamma skiljelinjen mellan den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten och annan verksamhet hos oss.

Folkuniversitetets etiska förhållningssätt

Planering och genomförande av Folkuniversitetets verksamhet ska vägledas av begreppen etik, moral och kvalitet. Dessa begrepp hänger ihop och ska genomsyra vårt förhållningssätt till vår uppgift och vår omvärld. Begreppen får sin särskilda prägel av att vi är en offentligstödd organisation med idéburna mål där verksamhetens drivkraft är en annan än att generera ekonomisk vinst. Vi ska genomföra vår verksamhet med beaktande av gällande villkor och anvisningar.

Vid oklarheter eller tolkningssvårigheter ska vi utgå från de intentioner som kan ha motiverat villkoret/anvisningen och handla i enlighet med dem. Vi ska i olika bedömningsfrågor träffa egna välgrundade beslut och undvika att anföra andra studieförbunds eller anordnares beslut som grund för egna ställningstaganden. Vi ska uppträda på ett korrekt sätt i förhållande till bidragsgivare och andra aktörer inom våra arbetsområden.

Vi ska aktivt delta i gemensamma ansträngningar att säkerställa och utveckla kvaliteten i vårt offentligstödda arbete. Vi ska konsekvent följa de rekommendationer och överenskommelser som träffas inom ramen för Studieförbunden eller som

Folkuniversitetet på annat sätt träffar med övriga studieförbund. Avvikelser från enskilda regler/anvisningar kan undantagsvis förekomma men ska då alltid vara väl motiverade och dokumenterade samt godkända av respektive stiftelsechef eller av generalsekreteraren.

Det är vår, mycket rimliga, motprestation med anledning av att vi tilldelas ett så stort belopp av skattebetalarnas pengar.

Ansvarsnivåer inom Folkuniversitetet

Folkuniversitetet bestämmer liksom övriga studieförbund inom formellt mycket vida ramar över den verksamhet vi anordnar med stöd av statsbidrag. Vi styrs i princip inte av bidragsgivarna vad gäller val av innehåll, målgrupper, arbetsformer, tid och plats för våra aktiviteter. Staten visar en betydande tilltro till studieförbundens förmåga att självständigt forma sin verksamhet.

Med detta följer ett stort ansvar som ytterst gäller medborgarnas rätt att veta att skattemedel används i överensstämmelse med riksdagens beslut. Vi måste själva kontinuerligt ta ställning till om verksamhet, som rapporteras som underlag för statsbidrag, ligger i linje med av riksdagen beslutade syften med bidraget.

För att på ett tillförlitligt sätt klara denna gransdragningskrävs förutom kriterier för statsbidragets användning även rutiner för regelbunden granskning och kontroll av verksamheten.

Förbundsstyrelsens ansvar

Folkuniversitetets förbundsstyrelse har som mottagare av statsbidraget det yttersta ansvaret för att all verksamhet som rapporteras som underlag för statsbidrag uppfyller Folkbildningsrådets villkor och kriterier för bidraget samt att den står i god överensstämmelse med statens intentioner. Det betyder att förbundsstyrelsen ansvarar för att förbundet utfärdar anvisningar, har rutiner för internkontroll och i övrigt fullgör de åligganden som följer av att förbundet är mottagare av statsbidrag.

Generalsekreteraren och förbundskansliet förbereder förbundsstyrelsens beslut avseende den interna statsbidragsfördelningen och övriga ärenden som rör den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten och svarar i övrigt för de löpande besluten och åtgärderna. Förbundsstyrelsen äger också varumärket Folkuniversitetet. Av det följer att förbundsstyrelsen har ett övergripande ansvar för verksamhetens inriktning och innehåll.

Stiftelsestyrelsens ansvar

Stiftelsestyrelserna ansvarar inom respektive region för de åligganden som följer av att stiftelserna inom Folkuniversitetet är lokala anordnare av folkbildningsverksamheten. Stiftelserektor är inom regionen operativt ansvarig för verksamhetens genomförande. Rektor och regionkansliet förbereder inom respektive stiftelsestyrelse beslut i ärenden som rör den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten samt svarar i övrigt på styrelsens vägnar för löpande beslut och åtgärder.

Som lokal anordnare finns ett särskilt ansvar för stiftelsen att svara för att ändamålsenliga rutiner finns för planering, kontroll och rapportering av genomförd verksamhet. Rektor ska utfärda beslutsordning / delegationsordning för stiftelsen. Av den ska framgå vilka befattningshavare som bär ansvaret för att folkbildningsverksamheten följer gällande regelsystem.

Ansvarsfördelningen inom Folkuniversitetet förutsätter:

- att befattningshavaren, som enligt delegationsordningen bär ansvaret för att folkbildningsverksamheten uppfyller kraven, är medveten om detta och har fått adekvat utbildning för uppgiften
- att, i det fall det råder tvekan om en aktivitet fyller de olika krav som finns, ska frågan underställas rektor eller den funktion rektor utsett att för sin räkning fatta beslut för stiftelsens räkning
- att, i det fall tvekan kvarstår, ska rektor tillse att frågan underställs generalsekreteraren eller den generalsekreteraren utsett att för sin räkning fatta beslut

Föreligger delade meningar i frågor som rör genomförande och rapportering av statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet gäller stiftelserektors beslut före verksamhetsansvarigs och generalsekreterarens före rektors. Stiftelserektor ansvarar för att generalsekreteraren informeras om eventuella externa granskningar av folkbildningsverksamheten. Granskningarna kan ske på initiativ av t.ex. kommun, region eller ske inom ramen för ett länsbildningsförbund.

Etik- och kvalitetsgruppen

På nationell nivå finns Etik och kvalitetsgruppen till vilken varje stiftelse utser en ledamot. På uppdrag av förbundsstyrelsen, generalsekreteraren och folkbildningsansvarig arbetar gruppen aktivt med den särskilda kontroll av folkbildningsverksamheten som stipuleras av Folkbildnings-

rådet. Gruppen är också ett forum för tolkning och bedömning, erfarenhetsutbyte och lärande.

Generalsekreteraren leder, tillsammans med folkbildningsansvarig, gruppen och vid behov knyts fler medarbetare från förbundskansliet till den. Tolknings- och tillämpningsfrågor i stiftelserna kanaliseras med fördel genom respektive stiftelses ledamot i etikgruppen för bedömning av folkbildningsansvarig och eventuellt beslut av generalsekreteraren.

Anordnarskap

Folkbildningsrådets villkor

Ansvaret för anordnarskapet innebär att studieförbunden ska säkerställa att varje folkbildningsarrangemang följer statsbidragsvillkoren. Anordnarskapet kan inte överlåtas till annan part. Studieförbundet kan genomföra sin verksamhet i samarbete med medlemsorganisationer och samverkanspartner. Att studieförbundet stöder ledares och medlemmars kunskapsutveckling med folkbildningens metoder är en viktig del av studieförbundens profil och identitet. Men statsbidraget får inte användas till ett allmänt verksamhets- eller organisationsstöd som kan användas av föreningar och organisationer till att finansiera den egentliga verksamheten.

Ersättning till samverkansparten får endast utgå för kostnader direkt förknippade med folkbildningsverksamheten, och vi får inte schablonmässigt förmedla ett bidrag till en samverkande organisation baserat på omfattningen av verksamheten.

Studieförbundet ska:

- bedriva en verksamhet där det tydligt framgår vid utlysande och genomförande att studieförbundet är anordnare
- säkerställa den pedagogiska kvaliteteten i verksamheten
- ansvara för planering, genomförande och uppföljning av folkbildningsverksamheten på arrangemangsnivå
- ha regelbunden kontakt med varje ledare

Förändring av dispenser för distans 2021

Dispens för asynkron verksamhet upphör från den 1 januari 2021.

Dispens från villkor om att verksamheten inte får bedrivas på distans i Svenska från dag ett, Vardags-svenska och Svenska för föräldralediga fortsätter

att gälla till den 31 december 2021. Dispens från villkor om att deltagare i kulturprogram i ordinarie verksamhet och Svenska för föräldralediga måste vara samlade fysiskt fortsätter att gälla till den 31 december 2021.

Studieförbundsgemensamma överenskommelser

Studieförbunden i samverkan

Studieförbunden i samverkan har tidigare fastställt gemensamma överenskommelser som reglerar förhållningssätt gällande anordnarskap, etik, kulturprogram och cirkelledarutbildning men som nu även innefattar överenskommelse för samarbeten med föreningar och andra samverkansparter samt överenskommelse om tillämpning av tillgänglighetsbidraget. Dokumentet gäller i sin helhet och du tar del av det i bilaga 2.

Folkuniversitetets anvisningar gällande anordnarskap

Folkuniversitetet har inte medlemsorganisationer men anordnar verksamhet i samverkan med föreningar och fria grupper inom studieservice. Oavsett om verksamhet genomförs i samarbete med Hem och Samhälle, Pensionärs-/Senioruniversitetet, en musikgrupp eller en förening så är Folkuniversitetet ansvarig anordnare.

Samverkande organisationer, enskilda grupper eller föreningar kan aldrig vara anordnare, i folkbildningsförordningens mening, av statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet.

Syftet med ett samarbete ska alltid klargöras inn-

an en verksamhet startar. För att ett arrangemang ska vara statsbidragsberättigad folkbildning så ska vi tillföra arrangemanget någonting mer än statsbidrag.

De arrangemang som genomförs tillsammans med etablerade kulturinstitutioner får inte avse deras reguljära verksamhet.

Pedagogiskt stöd från Folkuniversitetet är vårt främsta redskap i vår strävan att anordna folkbildningsverksamhet med god kvalitet.

Vår roll är i första hand att bidra till kunskapsutveckling. I den öppna programförda verksamheten leds arbetet av ämneskunniga cirkelledare som ofta har pedagogisk kompetens. Inom studieservice måste Folkuniversitetet, som ansvarig anordnare, vägleda, hjälpa och stimulera gruppen så att studiearbetet underlättas och cirkeldeltagarna uppnår så goda studieresultat som möjligt.

Stiftelsernas kvalitetssäkringssystem ska innehålla en beskrivning som redogör för hur vi följer studieservicegrupper som genomför ett större antal studietimmar per vecka/termin.

Nytt krav om regelbundna kontakter med varje ledare

De regelbundna kontakter med varje ledare som villkoren förtydligt inför 2021 tolkar vi främst handlar om relation till studieservicesamarbeten och särskilt angeläget då vi har verksamhet reglerad via överenskommelser eller avtal.

Vi ska etablera kontakt direkt med de ledare som finns i verksamheten och inte gå via en samordnande kontakt för en förening eller liknande. Kontakt med ledare kan ske i möten, i samband med ledarutbildning men också genom telefonsamtal, mail och liknande. Kontakt med ledare i sådana verksamheter ska dokumenteras och kan med fördel göras via kommunikationsfliken i Sluggo.

Redovisa anordnarskapet i dokumenterad form

Anvisning för dokumentation av anordnarskap

För att hantera de krav som ställs i Folkbildningsrådets villkor och Studieförbundens gemensamma överenskommelse har vi skrivit samman nedanstående information gällande dokumentation. Arkivering av dokumentation sker så som regionen beslutat om men ska vid granskning kunna uppvisas. Verksamhet som visar ett svagt anordnarskap kan leda till att verksamheten stryks.

Övergripande planering

Dokumenteras inför start via mallen för överenskommelse eller avtal alternativt genom dokumenterat möte i de fall verksamheten är mindre omfattande. Dokumenterade uppföljningsmöten ska i normalfallet äga rum minst en gång per termin.

Information om kulturprogram

Det finns inget absolut dokumentationskrav på att allt marknadsmaterial kopplat till ett kulturprogram ska arkiveras. Vi måste kunna visa att anordnarskapet är synliggjort för besökare i fysiska rum eller virtuella platser. Man kan visa att Folkuniversitetet är anordnare genom att vår logga finns på biljetter, affischer och liknande samt att anordnarskapet framgår av samarbetspartens webb när det finns en sådan. Det centrala är att deltagarna ska ha nåtts av informationen att Folkuniversitetet är anordnare. Villkoret är att det tydligt framgår vid utlysande och genomförande att det är Folkuniversitetet som är anordnare.

Rekrytering av deltagare

En lösning är att deltagarna anmäler sig direkt till Folkuniversitetet, på så sätt synliggörs att Folkuniversitetet är anordnare. Bekräftelser och eller kallelser från Sluggo ska skickas ut till alla deltagare vid varje ny kursstart. Deltagarna får därmed kännedom om att aktiviteten sker i samverkan med Folkuniversitetet samt att deltagandet är fritt och frivilligt.

Genomförande av verksamhet

Förutom via närvarorapportering och uppföljning av loggbok och arbetsplan är dokumenterade besök (varav minst ett oanmält per år) i verksamheten ett viktigt arbetssätt för att säkerställa att genomförandet skett på planerat sätt. Dokumenterade besök ska ske minst en gång per termin i verksamheter som omfattas av överenskommelser och avtal.

Rapportering

Närvarorapportering ska ske via signering av digital närvarolista och endast i undantagsfall via papperslista, för studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet. För kulturprogram krävs det underskrift av den som närvarat som vår representant. Vår slutrapportering bygger på att vi har full insyn i verksamheten och att vi genomfört kontroller.

Uppföljning

Uppföljning sker i samband med dokumenterade möten med grupper och föreningar. Dokumenta-

tion ska visa om möte skett i samband med ett oanmält besök, om vi bjudit in till möte eller om vi blivit inbjudna.

Öppet kursutbud och Studieservice

Den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten har tre verksamhetsformer, Studiecirkel, Annan folkbildningsverksamhet och Kulturprogram som du kan läsa mer om längre fram i detta dokument. Alla tre former används inom våra inriktningar mot Öppet kursutbud och Studieservice.

Det öppna kursutbudet som vänder sig till en bred allmänhet är ett viktigt inslag i Folkuniversitetets profil. Som namnet anger är det ett utbud som vänder sig till allmänheten och står öppet för alla som är intresserade.

Studieservice är det samarbete vi har med grupper av individer, föreningar och t.ex. kulturinstitutioner. Vi ger stöd till dem som har ett gemensamt intresse och som vill skaffa sig, eller förbättra sina kunskaper inom ett område eller ämne.

Studiecirkeln är den vanligaste verksamhetsformen, men både annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram är frekventa inslag.

Samarbetspartner inom studieservice

Exempel på samarbetspartner inom Folkuniversitetet är studenter, musiker, etniska föreningar, musik- och teatergrupper, Röda Korset och Waldorfföreningar för att nämna några.

Till studieservice hänför vi också samarbetet som sker med Riksförbundet Hem och Samhälle (HS) och Sveriges Förenade Studentkårer (SFS). Med HS och SFS regleras samarbetet genom riktäckande avtal, med möjlighet till regionala och lokala tilläggsavtal.

Nationella samarbetsavtal finns också med Pensionärsuniversitetet (PU) och Senioruniversitetet (SU). Folkbildningsverksamheten som genomförs i samarbete med dem betraktar vi dock ur ett regelperspektiv som en programförd verksamhet.

Dokumentera samarbeten med en överenskommelse eller ett avtal

Genom att skriva regionala Överenskommelser eller Samarbetsavtal med samarbetspartner inom studieservice som redovisar de åtagande som respektive part har i verksamheten får vi god kännedom om varandra, vi lever upp till vårt ansvar och vi får möjlighet att utveckla verksamheten.

480 timmar / 50 kulturprogram kräver Överenskommelse

För samarbete med föreningar/organisationer/fria grupper som omfattar mer än 480 studietimmar / 50 kulturprogram ska det finnas en skriftlig överenskommelse som dokumenterar syftet och reglerar hur många studietimmar som får genomföras. Använd mallar för överenskommelser, bilaga 3 och 4.

2 500 timmar / 300 kulturprogram kräver Avtal

För verksamhet som omfattar mer än 2 500 studietimmar eller 300 kulturprogram, ska avtal träffas med samarbetsparten. Använd mallar för avtal, bilaga 5 och 6.

Anvisning för ersättningar inom Studieservice

Statsbidraget får endast användas till kostnader som är direkt förbundna med folkbildningsverksamheten. En självklar följd av det är att ersättning till samverkansparten måste vara direkt förknippade med folkbildningsverksamheten. Det är naturligt att göra överenskommelser med medlemsorganisationer eller andra samarbetspartners om verksamhet och kostnadsersättning. Vi får dock inte schablonmässigt förmedla ett bidrag till en samverkande organisation baserat på omfattningen av verksamheten. Genom att använda mallar för Överenskommelser och Avtal säkerställs att detta inte sker.

Vi kan betala kostnader direkt eller ersätta samverkande organisation för kostnader som är direkt knutna till folkbildningsverksamheten. Eventuell ersättning till samverkande organisation ska stå i relation till redovisade kostnader och kunna verifieras vid en granskning. Utbetalningar ska i första hand ske till bank- eller postgiro och endast i undantagsfall på annat sätt.

Kostnadsslag vi kan ersätta för

Folkuniversitetet kan stå för kostnader som är direkt förbundna med gruppernas/föreningarnas studiearbete och som är redovisade och verifierade.

Vi har gemensamt fastställt de kostnadsslag som grupper kan få ersättning för:

- studiematerial
- förbrukningsmaterial som noter, referenslitteratur, mikrofilm för släktforskning
- hyreskostnader, kostnader för speciellt förhyrda lokaler (t.ex. inspelningsstudio) dock inte egen lä-

genhet. Ersättning för hyreskostnader baseras endast på den aktuella folkbildningsverksamheten.

- reklam, marknadsföring
- i undantagsfall ledararvode

Inom ramen för kostnadsslagen ovan bestämmer varje stiftelse själv omfattningen på de ekonomiska ersättningar som kan utgå till studieservicegrupper.

- Verifikat som styrker utbetalningar ska finnas i respektives stiftelses redovisning.

Gruppen ska informeras om det stöd vi kan medverka till, vilka kostnadsslag som ersätts, omfattningen av ekonomisk ersättning samt kravet på verifikat. Utgå i dialog med gruppen från vilka behov som gruppen har och vad vi kan bidra med innan de startar studiecirkeln. Fokusera mer på vilka mervärden som kan vara aktuella istället för ekonomisk ersättning.

Mervärde istället för ekonomisk ersättning

Ett alternativ till ekonomisk ersättning är nedanstående förslag på de mervärden som en samverkanspartner kan erhålla. Det är upp till varje stiftelse att bestämma vilka mervärden som kan vara aktuella. Här ser du några alternativa förslag:

- Instrument, videokameror och liknande som är inköpta av Folkuniversitetet kan lånas ut till gruppen
- Utbildning i styrelse- och föreningsarbete (kasör, ordförande, sekreterare)
- Pedagogisk rådgivning
- Lån av lokaler och utrustning
- Hantera anmälningar till cirklar och föreläsningar
- Lån av kontorsplats för administrativt arbete
- Marknadsföring via vår webb, sociala medier och nyhetsbrev
- Administrera utbetalning av arvode till föreläsare/cirkelledare
- Bollplank för idéer och verksamhetsutveckling
- Tillgång till våra nätverk
- Stöd i att hitta stipendier och att göra bidragsansökningar
- Särskilda bidrag till föreläsningar inom forskningskommunikation

Studiecirkel, villkor

Studiecirkeln är en mindre grupp som planmässigt bedriver studier. Deltagaren söker kunskap tillsammans med andra och utvecklar färdighe-

ter utifrån sina behov och intressen. Deltagarna ska ges möjlighet till inflytande. De ska även ges tid för reflektion och eftertanke mellan sammankomsterna. Detta förutsätter att det finns tid mellan kurstillfällena även om det inte regleras formellt.

När det gäller beslut om timtal för enskild studiecirkel ska vi utgå ifrån studiernas karaktär, deltagarnas behov och förutsättningar, vad som är lämpligt och vad som är ekonomiskt försvarbart. Studierna måste anordnas så att helhet och sammanhang kan skapas och att kunskaperna kan prövas och bearbetas i ett öppet och fortlöpande samtal.

Studiecirkeln ska ha

- en dokumenterad plan för studiecirkelns genomförande och för det studiematerial som används.
- en gruppstorlek om minst 3 och maximalt 20 bidragsberättigade deltagare inklusive cirkelledaren.
- en omfattning per vecka som högst innefattar tre sammankomster om vardera fyra studietimmar. En studietimme är 45 minuter.
- minst tre sammankomster och minst nio studietimmar. Endast sammankomst med minst tre godkända deltagare, inklusive ledaren, kan rapporteras som underlag för statsbidrag.
- start- och slutdatum korrekt angivna i Sluggo.

Deltagarna ska

- fylla minst 13 år under verksamhetsåret.
- ha varit närvarande minst nio studietimmar och minst tre sammankomster, varav minst en (1) gång vid de tre första sammankomsterna för att kunna rapporteras som underlag för statsbidrag. Enstaka undantag kan göras för vikarierande ledare.

Cirkelledaren ska

- ha genomfört grundläggande cirkelledarutbildning (kodas i Sluggo)

- vara godkänd av lokal studieförbundsavdelning (dvs. av rektor eller den rektorn har utsett)
- för öppen kursverksamhet dessutom ha den ämneskompetens som krävs.

Studiecirkel på distans, villkor

Villkor från Folkbildningsrådet

Studiecirkeln innebär gemensamma, planmässigt bedrivna studier, och cirkeln utgörs enligt statsbidragsvillkoren av ett antal sammankomster.

I begreppet kompetens ligger bland annat att alla cirkelledare ska ha kunskap om Folkuniversitetet, om folkbildningens idé, särart och pedagogik. Som anordnare av folkbildningsverksamhet har Folkuniversitetet ett pedagogiskt ansvar. Cirkelledarkompetensen är viktig för Folkuniversitetet. Det är ett krav att alla verksamma cirkelledare genomför och kodas för Grundläggande cirkelledarutbildning i Sluggo innan slutrapportering kan genomföras.

Att statsbidragsberättigade studiecirkelar och annan folkbildningsverksamhet kan genomföras på distans ska tolkas så att deltagarna inte behöver vara fysiskt samlade men att de måste delta samtidigt för att statsbidragsvillkoren ska vara uppfyllda.

En studiecirkel kan bedrivas med enbart fysiska möten, en kombination av fysiska möten och distans eller i sin helhet på distans. Är distansinlagen av betydelse för studierna som helhet, rapporteras studiecirkeln som distanscirkel, även om mindre än 50 procent av tiden genomförts på distans. Distansverksamhet rapporteras i den lokalavdelning som är anordnare.

Studiecirkelar på distans kräver aktiva insatser från ledare för att stödja gruppens och deltagarnas studiearbete. Kommunikation och interaktivitet måste finnas både mellan ledare och deltagare och mellan deltagare. Studierna måste anordnas så att helhet och sammanhang kan skapas och att kunskaperna kan prövas och bearbetas i ett öppet och fortlöpande samtal.

För studiecirkelar som genomförs på distans gäller alltså i princip samma villkor som för studiecirkel i övrigt.

Annan folkbildningsverksamhet, villkor

Annan folkbildningsverksamhet kan genomföras mer fritt och flexibelt vilket ger oss möjlighet att pröva nya former och att utveckla nyskapande folkbildningsverksamhet.

²Se avsnittet om Planmässiga studier på sid 13

Sammankomsterna i annan folkbildningsverksamhet kan vara längre och genomföras tätare än i studiecirkel.

Antalet sammankomster kan vara en eller flera. Exempel på sådana verksamheter är pröva-på-dagar och helgkurser. Deltagarna kan vara fler än vad som rekommenderas för studiecirkeln.

Annan folkbildningsverksamhet ska

- ha en dokumenterad plan för verksamhetens genomförande
- ha en omfattning om minst en studietimme, dvs. 45 minuter
- ha en gruppstorlek om minst tre deltagare inklusive ledaren
- start- och slutdatum korrekt angivna i Sluggo.

Deltagare i annan folkbildningsverksamhet ska

- fylla minst sex år under året
- närvarat minst en (1) sammankomst.

Cirkelledare i annan folkbildningsverksamhet

Regelverket för ledare i annan folkbildningsverksamhet är detsamma som för studiecirkel, se sidan 11 och under rubriken Grundläggande cirkelledarutbildning här nedan.

Annan folkbildningsverksamhet på distans

Är de grundläggande villkoren uppfyllda kan även annan folkbildningsverksamhet genomföras på distans. Det ska finnas en dokumentation av arrangemangets planering i form av en kurs- eller arbetsplan.

Grundläggande cirkelledarutbildning

I begreppet kompetens ligger bland annat att alla cirkelledare ska ha kunskap om Folkuniversitetet, om folkbildningens idé, särart och pedagogik. Som anordnare av folkbildningsverksamhet har Folkuniversitetet ett pedagogiskt ansvar. Cirkelledarkompetensen är viktig för Folkuniversitetet. Det är ett krav att alla verksamma cirkelledare genomför och kodas för Grundläggande cirkelledarutbildning i Sluggo innan slutrapportering kan genomföras.

Kriterier för godkännande av cirkelledare uttrycks i vårt pedagogiska ramprogram. Därtill kan regionala kriterier tillkomma.

Vi har ansvar för att cirkelledare är insatta i de

villkor som gäller för statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet. Ett sådant villkor är att vi har regelbunden kontakt med varje ledare vilket du kan läsa mer om på sidan 8.

Utbildning online

Vår webbaserade utbildning för cirkelledare fungerar även som introduktion för nya medarbetare inom administrationen. Innehållet motsvarar den grundläggande cirkelledarutbildning som Studieförbunden i samverkan har enats om.

Folkuniversitetets stiftelseledning ansvarar ytterst för att cirkelledare får utbildning om villkoren för statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet. Stiftelsernas kvalitetssäkringssystem ska innehålla en beskrivning av rutiner för grundutbildning samt godkännande av cirkelledare. Utbildningen hittar du på vår webbplats på följande adress:

<https://intro.folkuniversitetet.se>

Cirkelledarens ålder

I Folkuniversitetet är vi restriktiva med att engagera cirkelledare yngre än 18 år. I vissa fall kan det finnas skäl till dispens, bland annat kan det ses som en utveckling för individen att fungera som ledare. Eventuell dispens för cirkelledare yngre än 18 år kan ges av behörig i respektive stiftelse. Lägsta ålder bör vara 16 år. Föräldrar ska informeras om engagemanget som cirkelledare när ledaren är yngre än 18 år och en vuxen kontaktperson ska utses i Folkuniversitetet.

Fysiska träffar

Den webbaserade cirkelledarutbildningen kan med fördel användas, men det är angeläget att

fysiska träffar med cirkelledare också genomförs.

- Ledare och deltagare informeras om studiecirkelns särart och arbetet i en cirkel
- Atomen går igenom med gruppen
- Upplys ledare om att en studietimme alltid är 45 minuter och att delar av timme inte kan summeras till studietimme
- Ledare ska informeras om hur närvarolistan ska föras och att den är en juridisk originalhandling som bland annat ligger till grund för statsbidragen.
- Genomgång av hur man använder arbetsplaner som ett tillägg till metodplan.
- Ledare ska informeras om möjligheten att föra loggbok över arbetet i cirkeln. Den tjänar som kvalitetskontroll efter genomförd studiecirkel. Loggboken förs enklast i den digitala närvarolistan, på närvarolistans baksida eller i ett enkelt dokument.

Planmässiga studier

Inom Folkuniversitetet lägger vi stor vikt vid att systematiskt säkerställa att det bedrivs planmässiga studier inom såväl studiecirkel som annan folkbildningsverksamhet. Varje studiecirkel ska bedriva planmässiga studier. Arbetssätten skiljer sig något åt mellan den programförda verksamheten och studieservice och beskrivs därför i två olika rubriker nedan.

Inom Studieservice

Metodplanen (bilaga 7) utgör tillsammans med arbets- och utvärderingsplanen (bilaga 8) grunden för planering. En anmälan om studiecirkel från vår hemsida innebär att en cirkelledare fyller i anmälningsformuläret och tillsammans med gruppen besvarar frågorna i arbets- och utvärderingsplan.

Att dessa underlag granskas noga är av stor vikt. Ansvar för att säkerställa att inkomna underlag är tillräckliga för den aktuella cirkeln ligger på respektive stiftelse. Underlagen måste kunna visas upp vid en granskning.

I Sluggo väljs Metodplan Studiecirkel (kursplansnummer 4122) samt den SUN-kod som passar till ämnet. Planen ska vara så utförlig att det går att utläsa ett lärande och en utveckling. Omfattningen av innehållet ska vara relevant i förhållande till den tid gruppen avsatt för studiecirkeln.

Om en grupp fortsätter med samma cirkel en längre tid är det extra viktigt att visa på utveckling i lärandet. Detta kan hanteras genom att gruppen anmäler nya studiecirkel i passande intervaller

(förslagsvis terminsvis) och därmed får besvara nya planerings- och uppföljningsfrågor. Uppmana gärna grupperna att höra av sig till sin kontaktperson på Folkuniversitetet om de behöver hjälp med utvecklingen och planeringen av studiecirkelarna.

Inom Öppet kursutbud

METODPLAN är en övergripande kursplan som gäller inom hela Folkuniversitetet. De finns upplagda i Sluggo för kurser i språk och estet. Metodplanen ska kompletteras med arbetsplan för den enskilda cirkeln. Metodplaner godkänns av generalsekreteraren. Arbetsplan är ett dokument som upprättas i studiegruppen i de fall man valt att använda sig av en metodplan. Såväl arbetsplan som kursplan ska vara mer utförliga ju mer verksamhet som rapporteras för att leva upp till kravet på planmässiga studier.

KURSPLAN ska finnas för varje cirkel inom områden där övergripande metodplan saknas. Den beskriver de pedagogiska målen för cirkeln, omfattning, litteratur m.m. Arbetsplan kan även användas när en kursplan är utgångspunkt. Kursplanen ska godkännas av rektor eller av rektor utsedd person. Om samma deltagare startar flera cirklar efter varandra måste nya kursplaner upprättas efterhand. Kursplaner godkänns av rektor eller av rektor utsedd person.

LOGGBOK är noteringar över arbetet i cirkeln. Den är främst ett dokument för deltagarna själva, men kan också fungera som ett instrument vid överlämning i samband med ett vikariat och även för uppföljning och utveckling av arbetet. Här noteras att cirkeln haft en genomgång av kursplanen och gemensamt planerat arbetet. Därefter loggas sammankomster och lite kort om innehållet per tillfälle.

Loggbok bör upprättas i alla cirklar. Noteringar görs enkelt i den digitala närvarolistan men kan annars göras på närvarolistans baksida. För grupper som studerat länge är det viktigt med pedagogisk förnyelse. Folkuniversitetet har då ansvar för att nya kursplaner upprättas. Inom regionerna bör en modell finnas för hur detta sker och vem som ansvarar för det.

Studiematerial

Folkbildningsrådets villkor för statsbidrag säger att det ska finnas en dokumentation av cirkelns planering och det studiematerial som används. På Folkuniversitetet ska deltagaren senast vid andra sammankomsten ha tillgång till det studiematerial som behövs för cirkeln. I studiematerialet

ingår alltid en kursplan alternativt en metodplan tillsammans med en arbetsplan. Denna går gruppen igenom vid studiecirkelns start.

En av studiecirkelns främsta utgångspunkter är kursplanen eller metodstudieplanen som cirkelledaren behöver gå igenom med gruppen vid studiecirkelns start. Utöver det ska anges vilka andra källor som använts för lärandet i cirkeln, t ex tryckt/digital bok eller artikel, videoklipp eller webbsida, handbok etc. Det går också bra att använda material som gruppen har skapat själva, tex musikstycken, projektplaner eller annat material som utgår ifrån ledarens och deltagarnas kunskaper och erfarenheter.

Det ligger i ansvaret som lokal anordnare av verksamheten att kunna visa vilket material som använts i cirkeln. Studiematerialet som används ska därför anges på närvarolistan. Titel, författare eller länk till materialet ska anges, alternativt beskriv det material som gruppen skapat själva. Angivet studiematerial ska vara spårbart.

Papper, penna, dator eller liknande räknas inte som studiematerial.

Kopiering av studiematerial

Regler om kopiering av material för studiecirkelns arbete finns i ett avtal mellan Studieförbunden i samverkan och Bonus Presskopia. Det är i princip cirkelledaren som har rätt att kopiera material för cirkelns behov. Därför är det viktigt att cirkelledarna får information om reglerna. Kopieringsavtalet återfinns i bilaga 9 och anslås med fördel vid kopieringsmaskinen.

Närvarolista digitalt eller på papper

Arbetet i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet ska dokumenteras genom en närvarolista. Närvaro ska föras vid varje sammankomst. Om inte detta efterlevs kan vi komma att nödgas stänga av möjligheten att rapportera i efterhand. Cirkelledaren och eventuell vikarie ska med sin namnteckning intyga riktigheten i uppgifterna.

Närvarolistan är att betrakta som ett juridiskt dokument och underlag för genomförd samhällsstödd verksamhet vid en eventuell granskning.

I informationen till cirkelledaren om närvarolistan ska detta tydligt framgå. Närvarorapportering ska göras av cirkelledaren själv och måste noteras direkt efter varje sammankomst. Omgående efter avslutad cirkel ska ledare signera närvarorapporteringen digitalt alternativt skicka in undertecknad närvarolista till avdelningen.

Cirkelledaren / vikarien intygar med sin digitala

signering eller namnteckning riktigheten i uppgifterna.

Det är viktigt att närvarolistan innehåller korrekta uppgifter.

Man får inte godkänna eller i systemet rapportera närvarolistor där man själv eller någon närstående står med.

Alla uppgifter som ligger till grund för statsbidrag och redovisas i STUV-systemet ska framgå av närvarolistan med undantag för personnummer som rapporteras i annan ordning.

Närvarolistan kan föras på papper eller digitalt, via dator, smartphone eller surfplatta. En aktuell och uppdaterad manual hittar du via INFU, under Supportsajten. Vi uppmuntrar så många ledare som möjligt att föra digital närvarolista. I enlighet med bokföringslagen ska närvarolistor arkiveras i sju år.

Kulturprogram, villkor

Kulturprogrammen ska ge kulturupplevelser genom föreläsning, sång/musik, dramatisk framställning, film/foto/bild, dans, utställning, litteratur, konst/konsthantverk eller tvärkulturell verksamhet.

I första hand ska vi genom föreläsningar och andra slag av arrangemang främja intresset för och kunskaperna om forskningens resultat med ett vetenskapligt förhållningsätt. Internationella förhållanden ska uppmärksammas och då särskilt globaliseringens konsekvenser ur ett hållbarhetsperspektiv.

Kulturprogram ska

- framföras inför eller tillsammans med minst fem deltagare utöver studieförbundets medverkande och studieförbundets ledare
- ha en sådan utformning att det bidrar till att skapa delaktighet, upplevelse och eftertanke
- utannonseras i förväg
- pågå minst 30 minuter
- start- och slutdatum ska anges i Sluggo.

Ledaren/representant ska

- vara godkänd* av lokal studieförbundsavdelning
- närvara vid, och ansvara för programmets genomförande samt dess rapportering.

Deltagaren ska

- fylla minst 13 år under verksamhetsåret
vara samlade fysiskt även om kulturprogrammet framförs på distans.

Avgränsningar

- Kulturprogram genomförs vid ett givet tillfälle och med alla deltagare närvarande
 - För att rapporteras som olika kulturprogram under samma dag ska de vara tydligt avgränsade i tid och rum. De ska också vara planerade och annonserade som olika arrangemang och de kan inte i efterhand delas upp
 - Kulturprogram kan inte arrangeras i privata hem
 - Studiebesök är inte att betrakta som ett kulturprogram
 - Kulturprogram, med undantag för utställning, kan genomföras på distans under förutsättning att ovanstående villkor är uppfyllda
- * Föreläsare eller motsvarande som anlitas för några få kulturprogram behöver inte genomföra den obligatoriska grundläggande cirkelledarutbildningen. Där sker godkännandet på annat sätt som regionerna har att besluta om.

Kulturprogram, studieförbundsgemensamma riktlinjer

De tio studieförbunden tolkningar och rekommendationer kring kulturprogrammen återfinns i sin helhet i bilaga 2. Under rubriken Tolknings- och rekommendation finns en överenskommelse som studieförbunden gemensamt tagit fram. Från Folkuniversitetets sida vill vi särskilt lyfta fram frågan om anordnarskap.

Det är grundläggande att studieförbunden visar ett tydligt anordnarskap. Särskilt i samarbetet med andra är det viktigt att vi är aktiva i planering och genomförande av kulturprogram. För att anordnaransvaret ska bli tydligt, ska inte uttryck som "sponsras av" eller "stöds av" användas.

Läs mer om anordnarskap på sidan 7 i detta dokument. Använd våra mallar för Överenskommelser eller Avtal för att säkerställa att villkor runt anordnarskap uppfylls.

STIM-rapportering i samband med kulturprogram

Vid kulturprogramverksamhet med musikinslag kan det vara aktuellt att rapportera verksamheten också till STIM (som bevakar upphovsmännens

intressen). Mer om STIM-rapporteringen finns att läsa i bilaga 9.

Avgränsningar

Folkbildningsrådets bidragssystem förutsätter att studieförbundet tar ansvar för sin verksamhet. Nedanstående avgränsningar är inte de enda som studieförbundet ska följa, utan studieförbundens egna riktlinjer och studieförbundsgemensamma överenskommelser samt lokala överenskommelser ska också efterlevas.

- Begränsning om 480 studietimmar (studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet sammanräknat) per deltagare och år. Villkoret om hur många timmar som enskilda deltagande kan vara bidragsgrundande gäller på samma sätt för deltagare som för ledare. Det begränsar dock inte hur många cirkeltimmar en ledare kan ha, enbart hur många timmar som ledaren kan vara bidragsgrundande på. Ledare kan fortsätta sitt engagemang. Om en cirkelledare nått 480 timmar får det till följd att gruppen måste bestå av minst tre godkända deltagare utöver ledare. Afv räknas som en (1) studietimme
- Folkbildningsverksamhet som anordnas utanför Sverige ger inte rätt till statsbidrag
- Som bidragsberättigade deltagare i folkbildningsverksamhet får endast personer folkbokförda i Sverige, personer med tillfälligt uppehållstillstånd (TUT) i Sverige samt medborgare i EU- och EFTA-länder räknas
- Statsbidraget ska användas till studieförbundets kostnader för folkbildningsverksamheten och får endast användas till kostnader som är direkt för-

bundna med folkbildningsverksamheten

- Statsbidraget får inte användas till verksamhet med kommersiellt syfte
 - Verksamhet som anordnas mot betalning på uppdrag av extern part, t.ex. efter anbudsförfarande, är inte statsbidragsberättigat
 - När verksamhet anordnas i samverkan med andra parter får studieförbundet inte till dessa parter förmedla bidrag som beräknas på ett schablonmässigt sätt, utan eventuellt bidrag ska baseras på en beräkning utifrån förutsättningar i det enskilda fallet
 - Reguljär föreningsverksamhet till exempel sammanträden, förenings- eller planeringsmöten och liknande kan inte rapporteras som underlag för statsbidrag
 - Studiecirkeln ska kännetecknas av gemensamma, planmässigt bedrivna studier
 - Verksamhet som en myndighet eller ett annat organ, vid sidan av Folkbildningsrådet, har finansieringsansvar för ger inte rätt till statsbidrag
 - Den verksamhet inom Folkuniversitetet som står under annan statlig tillsyn och/eller verksamhet där eleverna kan erhålla studiemedel betraktas inte som statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet
 - Anställda av uppdragsgivare inom offentlig verksamhet, t ex inom vården och socialtjänsten, kan på sin arbetstid inte vara ledare i statsbidragsberättigad verksamhet. Avgränsningen gäller t ex inte ledare som arvoderas av sina egna föreningar eller cirkelledare som fakturerar från eget bolag
 - Att delta i folkbildningsverksamhet ska vara frivilligt. Därför kan inte gruppverksamhet där deltagares närvaro är kopplad till ekonomisk ersättning från det allmänna, till exempel socialtjänsten eller Försäkringskassan, rapporteras som underlag för statsbidrag
 - Studier (gruppverksamhet) som ingår i personalutbildning eller som är ett led i formella utbildningsprogram, t.ex. inom det ordinarie skolväsendet, ger inte rätt till statsbidrag
 - Deltagande i statsbidragsberättigad studiecirkel eller annan folkbildningsverksamhet syftar till lärande. Repetition, övning och tillämpning är vanliga metoder för lärande men när lärandet övergår i utövande kan verksamheten inte längre utgöra underlag för statsbidrag. Deltagarna ska genom gemensamma, planmässigt bedrivna studier hela tiden närma sig de mål som angetts i gruppens dokumenterade plan för genomförande
 - Verksamhet vars syfte är utövande av lek, spel och idrott ger inte rätt till statsbidrag
 - Verksamhet vars syfte är att producera varor ger inte rätt till statsbidrag
- Ett annat sätt att formulera de senare punkterna

är att rapporterad verksamhet aldrig enbart kan omfatta: träning/färdighetsträning, övning, produktion/tillverkning, social samvaro eller reproduktion.

Formellt kompetensbevis

Formellt kompetensbevis ges i andra sammanhang än folkbildningens. För den som har deltagit i en studiecirkel och vill ha ett formellt kompetensbevis på sina kunskaper kan detta exempelvis ske inom det offentliga skolväsendet genom en kunskapsprövning som ger betyg.

Rapportering för statsbidrag och statistik

Folkbildningsrådet har ansvar för att kontinuerligt följa upp och utvärdera studieförbundens verksamhet i förhållande till statens fyra syften och de villkor som föreskrivits för att statsbidrag ska lämnas. Studieförbundets organisation och kvalitetsarbete är föremål för uppföljning från Folkbildningsrådet, liksom rapporteringen av den genomförda verksamheten. För att åstadkomma en för studieförbunden gemensam statistik är alla anslutna till STUV-systemet för rapportering (Studieförbundens Verksamhetsredovisning). Rapporteringen i STUV utgör också i många delar underlag för fördelning av statsbidrag.

Folkuniversitetets förbundsstyrelse är ansvarig för att STUV-rapporten är korrekt.

Folkbildningsrådet ger årligen ut anvisningar om den rapportering som krävs av studieförbunden. För närmare anvisningar se bil 11, Variabelförteckningen.

I STUV rapporteras och sammanställs statistik över studiecirkelar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram. Dessutom används STUV för rapportering av verksamhet som inte faller inom ramen för den statsbidragsberättigade folkbildningen.

I Folkuniversitetet är STUV-rapporteringen kopplad till vårt verksamhetsadministrativa system Sluggo.

Folkbildningsrådet inhämtar i efterhand, med stöd av registrerade personnummer, uppgifter från SCB om andelen korttidsutbildade och utrikes födda deltagare.

³ För att verksamheten som studieförbund bedriver inom kommunala musikskolor, kulturskolor eller fritidsgårdar ska vara statsbidragsberättigad måste studieförbundet ha det totala ansvaret för pedagogik, ekonomi och administration vad gäller verksamheten, det får inte vara delat med kommunen.

Datum för STUV-körningar 2021

- **3 september (STUV-mäts)**
- 10 december (endast arrangemang)
- 14 januari (nästa år, endast arrangemang)
- **25 januari (SLUT-STUV nästa år) OBS. Sista dag för rapportering 24 januari.**

Om datum infaller på en helgdag görs körningen närmaste arbetsdagen före. Den statistik som genereras ur Sluggo och STUV kan ge signaler t.ex. om volymmässiga svängningar som kan föranleda särskilda uppföljningsinsatser.

- Det är därför viktigt att verksamhet som genomförts under våren och sommaren **slutrapporteras senast den 2 september 2021.**

Verksamhet bör normalt sett slutrapporteras så snart den är genomförd. Rapportering av föregående årets verksamhet stänger helt 25 januari påföljande kalenderår. Slutrapportering måste vara gjord angivna datum för att du ska vara säker på att den kommer med som bidragsunderlag.

Närvarolistor och kulturprogram, juridiska underlag för statsbidrag

Närvarolista från studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet samt kulturprogramrapporter innehåller uppgifter som ligger till grund för statsbidrag. Liksom närvarolistan är kulturprogramrapporten ett juridiskt dokument och underlag för genomförd samhällsstödd verksamhet vid en eventuell granskning.

Närvarolistor och kulturprogram ska kunna visas upp vid en granskning eller kontroll. För att vara giltiga ska cirkelledaren (vikarie, ledare) med sin namnteckning intyga att rapporteringen överensstämmer med det som har skett under arrangemangets gång och är riktig.

Risken för att samma cirkel rapporteras till två studieförbund kan minskas genom att ledaren på en blankett intygar att verksamheten inte rapporteras till fler förbund. Det är viktigt att lokalt samarbeta med andra studieförbund för att undvika riskerna med eventuell dubbelrapportering. Dubbelrapportering kontrolleras dessutom i särskild ordning via Studieförbunden i samverkan.

Slutrapportering av arrangemanget görs i Sluggo, efter att den medarbetare i stiftelserna som enligt delegationsordningen är behörig att godkänna rapporteringen har skrivit under närvarolistan eller kulturrapporten. Om närvarorapporterna är digitala kan ansvarig godkänna rapporteringen genom att signera ett utdrag ur Sluggo med uppgifter om slutrapporteringen innehållande arnrn,

arnnamn, ev. samverkanspart, antal timmar, antal deltagare om inte den som rapporterat i Sluggo har sådan behörighet. Denna signering intygar att arrangemanget kontrollerats och genomförts i enlighet med statsbidragsvillkoren.

Om uppgifter som finns på närvarolistan korrigeras ska det noteras på närvarolistan och signeras av den som granskat och korrigerat uppgifterna.

Kulturprogram dokumenteras genom en rapport som ska innehålla de uppgifter som redovisas i STUV-systemet för statsbidrag. Ansvarig och vid programmets genomförande närvarande företrädare för Folkuniversitetets lokalavdelning ska med sin namnteckning intyga att uppgifterna är korrekta.

Rubriksättning på arrangemangen

Arrangemangens namn ska spegla studiernas eller kulturaktivitetens innehåll, även inom studieservice.

Undvik arrangemangsnamn som kan röja vad som i lagen beskrivs som känsliga uppgifter ur ett integritetsperspektiv, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i en fackförening, hälsa eller sexualliv.

Rapportering och redovisning av tillgänglighetsbidrag

Fast bidrag

En miljon kronor av tillgänglighetsbidraget ges i ett fast bidrag till varje studieförbund som ett stöd för att ge studieförbundet möjlighet att utveckla sin verksamhet så att den är tillgänglig för deltagare med funktionsnedsättning och i behov av särskilt stöd. Det fasta bidraget avser kostnader som inte är direkt kopplade till enskilt arrangemang, till exempel ledar-, material- och metodutveckling.

Rörligt bidrag

Den rörliga delen fördelas på verksamhet med deltagare med funktionsnedsättning, som har fått förstärkta pedagogiska insatser för enskild individ. Detta gäller i studiecirkel, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram. Det rörliga bidraget avser enbart pedagogiskt stöd, till exempel anpassat studiematerial, teknisk pedagogisk utrustning eller andra pedagogiska resurser, för att möjliggöra för enskild deltagare med funktionsnedsättning att delta.

Förtydligande anvisningar hittar du i studieförbundens gemensamma överenskommelser, bil 2, med detaljerad information om godkända pedagogiska merkostnader för att möjliggöra för enskilda deltagare med funktionsnedsättning att delta i ett arrangemang.

Vid uppföljning ska studieförbundet kunna redovisa vilka pedagogiska merkostnader det enskilda arrangemanget medfört för att deltagare med funktionsnedsättning kunnat delta.

Redovisning av rörliga bidragets kostnader

För att kunna enkelt följa upp kostnader gör du en Intern Notering på arnivå i Sluggo.

Deltagare med funktionsnedsättning Socialstyrelsens definitioner:

- Funktionsnedsättning definieras som nedsättning av en psykisk, fysisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd, eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av bestående eller av övergående natur.
- Funktionshinder definieras som den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Exempel på begränsningar kan vara svårigheter att klara sig själv i det dagliga livet och bristande delaktighet i arbetslivet, sociala relationer, fritids- och kulturaktiviteter, utbildning samt demokratiska processer. Det handlar framför allt om bristande tillgänglighet i och anpassning av omgivningen.

Deltagare med en tidigare kort formell utbildning kan inte anses ha en funktionsnedsättning trots svårigheter i inlärningsprocessen, kanske som en följd av bristande läs- och skrivvana. Inte heller deltagare som kan anses falla under begreppet utifrån sociala problem, kan enbart på den grunden betraktas ha funktionsnedsättningar.

Rapportering av deltagare

Deltagare ska så långt möjligt rapporteras med komplett personnummer. Samtycke till registrering behöver inte inhämtas med information om registrering vid deltagarens anmälan i enlighet med PUL/GDPR då verksamheten har allmänt intresse och krav på detta ställs från bidragsgivarna. Det är en viktig uppgift för studieförbunden att nå

en mångfald av människor. Därför har den andel av bidraget som fördelas utifrån unika deltagare blivit större.

Folkbildningsrådet följer dessutom upp nya cirkeldeltagare och om de är korttidsutbildade, utrikes födda eller funktionsnedsatta. Även könsfördelningen i verksamheten följs upp som en del av rådets myndighetsuppgift.

Rapportering av målgruppsverksamhet görs i Sluggo då minst 50 % av deltagarna tillhör aktuell målgrupp.

Det är mot bakgrund av ovanstående angeläget att vi har förståelse för de olika undantag som erbjuds i Sluggo vid uppläggning av deltagare.

Undantag vid uppläggning av deltagare i Sluggo

I Sluggo finns flera **undantag** vid uppläggning av deltagares personnummer i Sluggo.

Ett korrekt personnummer skrivs 20200101-1234. Finns det ett personnummer ska **inget** undantag väljas, undantagsfältet lämnas tomt.

Saknas personnummer finns följande undantag att välja mellan:

- Skyddad identitet (godkänt undantag)
- Födelsedatum (ej godkänt undantag)
- Ej tillämplig (ej godkänt undantag)
- Samordningsnr (godkänt undantag)
- LMA/TUT (godkänt undantag)
- EES (godkänt undantag)

⁴ EU-länderna är Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike. EFTA-länderna är Island, Norge, Liechtenstein och Schweiz

Beskrivning av Sluggos undantagsval och hur de beräknas

Godkända undantag

Godkända undantag när personnummer saknas är följande:

- Skyddad identitet
- Samordningsnummer
- LMA
- TUT (tillfälligt uppehållstillstånd)
- EES (medborgare utan svenskt personnummer från EU- och EFTA-länderna)

Dessa godkända undantag ingår i vår rapportering av unika deltagare med samma andel som vi har unika deltagare i förhållande till vårt totala antal rapporterade deltagare.

Ungefär hälften av det totala antalet deltagare är unika på Folkuniversitetet. Det innebär att cirka hälften av de som ingår i någon av dessa godkända undantag räknas som unika deltagare.

Ej godkända undantag ger endast 1 procent

Folkbildningsrådet godkänner endast en andel om 1 procent deltagare med ofullständigt personnummer (kodas i Sluggo med Födelsedatum eller Ej tillämplig) av våra totalt rapporterade unika deltagare. Folkuniversitetet har en stor andel som rapporteras under dessa val. Eftersom vi endast tillgodoräknas 1 % av dessa deltagare är det angeläget, i de fall det är möjligt, att försöka få fram ett fullständigt personnummer.

Anvisning för Sluggos undantagsval

Skyddad identitet

Skyddad identitet är en metod för att skydda personer som är utsatta för ett konkret och allvarligt hot. "Skyddade personuppgifter" är en samlingsrubrik som Skatteverket använder för de olika skyddsåtgärderna sekretessmarkering, kvarskrivning och fingerade personuppgifter. Personnummer för dessa **får inte** skrivas in i Sluggo.

Samordningsnummer

En enhetlig identitetsbeteckning för fysiska personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige. Skattekontoret kan tilldela samordningsnummer på begäran av en myndighet. Motsvarande identitetsbeteckning för den som är eller har varit folkbokförd kallas personnummer (Skatteverket SKV 707 utgåva 2). Samordningsnumret är till skill-

nad från numret på LMA-kortet baserat på födelsedatum och rapporteras för statistikuppföljning.

Samordningsnummer består liksom personnumret av tio siffror. De inledande sex siffrorna utgår från personens födelseår med den skillnaden att man lägger till 60 till födelsedagen. För en person som är född den 23 augusti 1964 så blir de sex första siffrorna i samordningsnumret därför 64 08 83.

LMA/TUT

LMA-kort, en tillfällig handling med foto, visar att innehavaren är asylsökande i Sverige, utfärdas av Migrationsverket. Flyktingar i väntan på beslut om asyl får LMA-kort. Enskilda deltagare kan undantagsvis finnas med i vår ordinarie verksamhet.

Fr.o.m. hösten 2015 har vi haft särskilda bidrag och villkor för asylverksamhet.

Personer med tillfälligt uppehållstillstånd, TUT, får till skillnad från personer med LMA-kort, fullt ut medverka i vår ordinarie verksamhet. Tills annat sägs gäller att vi i Sluggo ska välja LMA/TUT samt ange det nummer som finns på TUT-handlingen.

Det är uppbyggt som LMA-nummer och anges på följande sätt: xx-xxxxxx alltså två siffror, bindestreck, sex siffror. Observera att numret måste skrivas in enligt denna anvisning för att stöd ska utgå för verksamheten. Det finns dock äldre LMA-nummer som är sju-siffriga. Dessa skrivs in på följande sätt x-xxxxxx (vid behov sätta in en nolla före det sju-siffriga numret)

Deltagare som är utrikes födda

Med utrikes född avses en person som är född i utlandet och folkbokförd i Sverige.

Korttidsutbildade deltagare

Korttidsutbildad deltagare är den som inte har 3-årig gymnasieexamen samt är 20 år eller äldre under aktuellt år.

Uppföljning, utvärdering, internkontroll och kvalitet

Utöver Folkbildningsrådets uppföljning av den statistik som genereras ur vårt administrativa verktyg Sluggo ställer Fbr krav på att studieförbunden själva har fungerande system för uppföljning, utvärdering och kontroll av den statsbidragsberättigade verksamheten.

Förbundskansliet planerar och genomför Särskild interkontroll via nationella Etik- och kvalitetsgruppen, tidigare benämnt korsvis granskning. Förbundskansliet samordnar arbetet med de återkopplingar till Folkbildningsrådet som krävs.

Särskild internkontroll

Syftet med utformningen av den särskilda kontrollen är att kunna följa hur vi systematiskt hanterar eventuella fel och avvikelser i vår verksamhet från uppkomst till åtgärd och förebyggande av framtida upprepningar.

Den särskilda kontrollen utförs utöver vår ordinarie kontroll, och återrapporteras till Folkbildningsrådet.

Särskild kontroll initieras och följs upp av vår förbundsstyrelse och omfattar minst fem procent av den verksamhet som rapporteras som underlag för statsbidrag.

Minimikravet gäller respektive arrangemangstyp för vilka vi erhållit bidrag från Folkbildningsrådet och samtliga verksamhetsformer ska granskas.

Särskild kontroll av verksamhet som lokal anordnare (Folkuniversitetets regioner, lokala enheter) rapporterat som underlag för statsbidrag ska genomföras av studieförbundets nationella nivå.

Kontrollen baseras på anvisningar i Folkbildningsrådets statsbidragsvillkor särskilt i följande stycken; Uppföljning, Kvalitetssäkring, Verksamhetsvillkor men även Folkuniversitetets risk- och väsentlighetsanalys samt anvisningar i dessa riktlinjer följs upp.

Folkbildningsrådet, vars kontakter sker gentemot förbundsledningen, har rätt att återkräva statsbidrag som inte använts enligt de intentioner som staten och FBR gett uttryck för.

Ordinarie kontroll

Inom Folkuniversitetet ansvarar stiftelseledningen för att verksamheten följs upp i förhållande till målbeskrivningar och verksamhetsplaner. Den folkbildningsverksamhet som rapporteras för statsbidrag ska följa gällande villkor, överenskommelser och riktlinjer.

I Folkuniversitetets stiftelser ska det finnas rutiner för ordinarie kontroll av verksamheten så att stiftelseledningen kan gå i god för den verksamhet som rapporteras.

Rapporteringsrutinerna ska kontrolleras och följas upp i den nationella kontrollen.

Rimlighetskontroll

Rimlighetskontroller genomförs kontinuerligt på hela verksamheten med en redovisning av verksamhet som på kommunnivå jämför verksamhetsförändringar mellan två år. Denna redovisning distribueras som stöd till Folkuniversitetets nationella folkbildnings- och etikgrupper. Rimlighetskontrollen innebär att ansvariga måste ange orsaken till större volymökningar i verksamheten. Rimlighetskontrollen bygger på studietimmar respektive antal deltagare, unika deltagare (när så är möjligt) och arrangemang.

Ökat fokus på kvalitetsledning

Kvalitetsfrågor i folkbildningsverksamheten fortsätter att vara i fokus. Studieförbunden ska regelbundet, efter anmodan från Folkbildningsrådet beskriva utvecklingen av sitt systematiska kvalitetsarbete. Beskrivningen ska visa hur kvalitetsarbetet utvecklats vad gäller administration, verksamhetsformer och innehåll.

I studieförbundens årsredovisningar ska studieförbunden beskriva strategi och arbetssätt för genomförande och uppföljning av kvalitetsarbetet både centralt och lokalt samt motsvarande arbete med risk- och väsentlighetsanalyser.

I Folkuniversitetet ligger ansvaret för det löpande kvalitetsarbetet på respektive stiftelseledning.

Samordning, erfarenhetsutbyte och vidareutveckling av gemensamma system och arbetssätt behandlas bland annat i Etik- och kvalitetsgruppen men också i Folkbildningsgruppen och de operativa grupperna inom folkbildningsområdet. Förbundskansliet svarar för att rapporter över internkontroll och kvalitetsarbete lämnas till Folkbildningsrådet.

Inte sällan granskas folkbildningsverksamheten också av andra intressenter, i första hand kommunerna. Förbundsledningen ska alltid informeras av respektive stiftelse när sådan granskning är aktuell.

Grundläggande för kvaliteteten i verksamheten är att samtliga medarbetare inom Folkuniversitetet är väl förtrodda och känner ansvar för att verksamhet genomförs enligt gällande anvisningar och Folkuniversitetets kvalitetsnormer.

Nyheter i Atomen 2021

Folkbildningsrådets villkor

Det är ett flertal ändringar i villkoren. Läs därför bilaga 1 Folkbildningsrådets Statsbidragsvillkor 2021 med gulmarkerade delar nog.

Studieförbundsgemensamma överenskommelser

De studieförbundsgemensamma överenskommelser återfinns du i bilaga 2. Folkbildningsrådet villkor kräver att rapporteringen av den statsbidragsberättigade verksamheten måste följa såväl Folkbildningsrådets villkor, Studieförbundsgemensamma överenskommelser likväl som våra egna riktlinjer i Atomen. Ta därför del av hela innehållet i bilaga 2.

Regelbunden kontakt med alla ledare

I villkoren för 2021 finns det ett tillägg under anordnarskap att studieförbunden ska ha regelbunden kontakt med varje ledare. Läs mer på sida 8.

Rekrytering av deltagare

Bekräftelser och/eller kallelser från Sluggo ska skickas ut vid varje kursstart. Läs mer på sidan 9.

Förbud mot att förmedla bidrag baserat på omfattning av verksamhet

Läs mer på sida 10.

Avgränsning 480 studietimmar

Samma person får inte rapporteras som underlag för statsbidrag i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet i mer än 480 studietimmar per år. Annan folkbildningsverksamhet räknas i detta fall på samma sätt som en studiecirkeltimme. Läs mer på sidan 15.

Start- och slutdatum ska anges korrekt i Sluggo

Alla arrangemang inom folkbildningsverksamheten inklusive asyl, föräldrars delaktighet och uppsökande verksamhet ska ha ett korrekt angivet start- och slutdatum för att vi ska kunna analysera närvarorapporteringen som inte är Digital närvarolista. Start och slutdatum ska korrigeras om de ändras liksom dag och tid för sammankomsterna.

Distans kräver samtidig närvaro 2021

Att statsbidragsberättigade studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet kan genomföras på distans ska tolkas så att deltagarna inte behöver vara fysiskt samlade men att de måste delta samtidigt för att statsbidragsvillkoren ska vara uppfyllda. Dispenser finns för riktade bidrag. Läs mer om detta på sidan 7-8.

Förteckning över bilagor

- Bil 1) Folkbildningsrådets Villkor 2021
- Bil 2) Studieförbundens gemensamma riktlinjer
- Bil 3) Mall för Överenskommelser
- Bil 4) Instruktion för Överenskommelse
- Bil 5) Mall för Samarbetsavtal
- Bil 6) Instruktion för Samarbetsavtal
- Bil 7) Metodplan för studieservice
- Bil 8) Arbets- och utvärderingsplan för Studieservice
- Bil 9) Avtal med Bonus, STIM och Sami
- Bil 10) Folkbildningsstrategin
- Bil 11) Variabelförteckningar

Kunskap
förändrar